

GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de gemeenteraad
cc. college van B en W
cc. pers

DATUM 24 september 2021
ZAAKNUMMER 1058118
BEHANDELD DOOR M. Geertman
TELEFOON (035) 629 2751
UW KENMERK
BIJLAGEN -
BETREFT Beantwoording vragen art. 41 RvO van Democraten
Hilversum en CDA over juridische kosten gemeente

Geachte raads- en commissieleden,

Middels schrijven d.d. 26 augustus 2021 hebben de fracties Democraten Hilversum en CDA aan het college vragen (hieronder *cursief*) gesteld op basis van artikel 41 Reglement van Orde over de juridische kosten van de gemeente.

Een belangrijk onderdeel van werkzaamheden van de gemeente is het toepassen en uitvoeren van eigen regelgeving en regelgeving waarvan de uitvoering in medebewind aan de gemeente is opgedragen. Bij die uitvoering worden jaarlijks talloze besluiten genomen. Een gedeelte daarvan leidt tot juridische procedures, zowel in bezwaar als in beroep bij de rechter. Het is in onze democratische rechtsstaat vanzelfsprekend dat burgers die door een besluit van de gemeente worden getroffen, hiertegen verweer kunnen voeren en daarbij ook de mogelijkheid hebben de gemeente te (doen) corrigeren. De regels zijn er immers niet alleen voor de burgers, ook de overheid is aan diezelfde regels gebonden. Het voeren van juridische procedures (meestal verwerend) is dan ook een normaal onderdeel van het dagelijks werk binnen de gemeente. Ondanks het feit dat de gemeente bij een dreigend of reeds opgetreden juridisch geschil eerst zoveel mogelijk tracht de kwestie langs minnelijke weg op te lossen, is het helaas onvermijdelijk dat in een aantal gevallen de gang naar de rechter moet worden bewandeld. Dat klemmt te meer nu de gemeente zich niet zelden geconfronteerd weet met verschillende en tegengestelde belangen van burgers (bijvoorbeeld bij de aanvrager van een omgevingsvergunning en omwonenden of indien de gemeente verplicht wordt op een klacht handhavend op te treden). Het voorkomen of verminderen van juridische procedures is uitgangspunt, maar niet altijd realiseerbaar.

1. *Bij hoeveel zaken voor de Rechtbank Midden-Nederland was de gemeente Hilversum in 2020 partij?*

In 2020 was de gemeente Hilversum bij 332 zaken betrokken. Deze zaken zijn op te delen in 301 beroepszaken en 31 zaken waarbij is verzocht om een voorlopige voorziening. Van de beroepszaken werden er 251 zaken voor de rechtbank midden Nederland behandeld. De overige procedures zijn aanhangig gemaakt bij andere instanties dan bovengenoemde.

2. *Bij hoeveel zaken voor de Raad van State was de gemeente Hilversum in 2020 partij? Voor dat deel waar het al tot een uitspraak is gekomen worden deze zoals algemeen bekend is geïmmuniseerd online gepubliceerd.*

Van de onder vraag 1 toegelichte 301 beroepszaken liepen er 12 zaken bij de Raad van State.

3. *Daarnaast geeft u aan dat de zaken per vakafdeling worden behandeld. Is het aan de vakafdelingen om te beslissen over de inschakeling van advocaten en andere juridische dienstverleners, en daarmee over aantal en omvang van extern uitgezette vragen?*

Ja, deze afweging is aan de vakafdelingen. Met de huisadvocaat Houthoff is de afspraak gemaakt dat aan de algemeen juristen wordt teruggekoppeld als een nieuwe zaak door Houthoff wordt aangenomen. Op deze wijze is centraal inzichtelijk wat er in juridische zin speelt binnen de organisatie. De vakafdelingen kunnen altijd eerst een beroep doen op de expertise van de centraal georganiseerde algemeen juristen over de juridische aspecten of de haalbaarheid van de zaak.

4. *Graag per gemeentelijke vakafdeling het totale aantal juridische zaken en daarmee samenhangende totale kosten (interne kosten, externe inhuur, schikkingen, dwangsommen) mbt 2020. Voor zover er buiten de vakafdelingen nog op een andere plaats in de organisatie juridische kosten worden gemaakt die eveneens benoemen.*

	totaal aantal juridische zaken per vakafdeling
Beleid & Ontwikkeling	21
Interne Advisering	6
Openbare Ruimte	0
Publiekszaken	59
Sociaal Plein	37
Interne Dienstverlening	178
totaal	301

Over het algemeen gaat het om omgevingsvergunningen bij de afdeling Beleid & Ontwikkeling en Publiekszaken, uitkeringen bij Sociaal plein, WOZ heffingen bij Interne Dienstverlening. Vooral de WOZ zaken drukken zwaar op het geheel aan procedures.

Het totaal aantal juridische zaken per vakafdeling is hierboven weergegeven, echter de totale juridische kosten zijn breder dan kosten sec voor juridische zaken. Er zijn namelijk ook juridische kosten die niet direct met juridische zaken te maken hebben. Interne kosten die aan juridische zaken gerelateerd zijn (personele gemeentelijke inzet op de betreffende zaak) zijn namelijk niet bekend aangezien 'tijdschrijven' binnen onze gemeente in principe niet plaatsvindt bij de vakafdelingen waaraan de juridische kosten voornamelijk zijn gerelateerd. Er zijn juristen die niet juridische zaken behandelen (zoals inzet bij een integriteitsmelding) en er zijn niet juristen die aan juridische zaken werken. (zoals een businesscontroller). Zonder tijdschrijven is er daarom geen overzicht van interne juridische kosten te geven. In de boekhouding wordt er niet specifiek op

dwangsommen, schikkingen en overige juridische kosten geadministreerd. Regelgeving en toezichthouder vragen hier ook niet specifiek om.

5. *Worden dwangsommen uitbetaald vanwege het niet besluiten binnen de wettelijke termijnen ook gerekend tot 'overige' kosten'. Zo nee, onder welke categorie vallen deze kosten?*

Dwangsommen worden deels op de post "overige kosten" geboekt, maar deels worden ze ook op een taak geboekt dat specifiek voor een project is aangemaakt, of bij een specifiek onderwerp zoals bij de WABO.

5. *Hoeveel procedures lopen reeds meerdere jaren?*

Er zijn 49 procedures die vanaf 2020 of eerder lopen.

6. *Wat is de langst lopende procedure?*

Beroep van Nera Hilversum C.V. tegen besluit Bestemmingsplan Binnenstad (2013-2020)

7. *Waar informeert het college de gemeenteraad actief en overzichtelijk middels een actuele lijst met de procedures waar de gemeenteraad in rechte is betrokken?*

De gemeenteraad is sinds de dualisering nog maar in enkele gevallen betrokken bij procedures in rechte. Voor zover de gemeenteraad in een procedure betrokken wordt, geschiedt het kennis nemen hiervan door middel van de lijst ingekomen stukken voor de raad. Het college heeft hiervoor geen actuele lijst aangezien de raad langs andere weg op de hoogte wordt gesteld. Uiteraard wordt de raad in belangrijke procedures, zoals bij besluiten op grond van de Wet voorkeursrecht gemeenten, actief door het college in kennis gesteld.

8. *Op basis waarvan kon u melding maken van de hoogte van de overige kosten inclusief "juridische zaken (bezwaar en beroep)" als u tegelijk stelt geen kostenoverzicht te hebben?*

Het kostenoverzicht van ruim 2 miljoen overige kosten waaronder "juridische zaken (bezwaar en beroep)", waar bij deze vraag aan wordt gerefereerd, bestaat maar voor een heel klein deel uit juridische kosten en vooral uit andere kosten. Er worden dus niet alleen op deze post juridische kosten geboekt, maar juridische kosten staan op meerdere plekken in de begroting verwerkt. Dit is eerder toegelicht bij de beantwoording van vraag 4. Zoals we daar ook hebben toegelicht, zijn juridische kosten niet specifiek uit de boekhouding te filteren en is dit in lijn met het eerder gegeven antwoord dat (elders verantwoorde kosten) niet inzichtelijk waren.

9. *Wie bewaakt de juridische kwaliteit als de centrale regie ontbreekt?*

In beginsel is iedere vakafdeling verantwoordelijk voor haar eigen organisatie en uitvoering van het aan haar opgedragen takenpakket. In dat licht bewaakt de vakafdeling dan ook zelf de juridische kwaliteit door te zorgen voor voldoende en voor haar taken berekend personeel. Daarnaast hebben de algemeen juristen van de afdeling Interne advisering (IA) een eindadviserende rol als het gaat om onder andere beoordeling van af te sluiten contracten en vast te stellen verordeningen en beleidsregels. Ook bij de beslissing of contrair dient te worden gegaan aan een advies van de commissie bezwaarschriften hebben de algemeen juristen van IA een adviserende rol. Ook (het secretariaat van) de commissie bezwaarschriften heeft een signalerende en adviserende rol ten aanzien primaire besluitvorming en de beslissingen op bezwaar.

10. *Worden kwaliteitsindicatoren gebruikt om de juridische kwaliteit te kunnen monitoren en verbeteren?*

Zoals:

- in hoeverre is er sprake van een vergelijking tov gemeenten met een gelijke grootte als Hilversum tav het gemiddelde aantal rechtszaken?
- als er advies wordt ingewonnen van externe juristen / advocaten, wordt er dan bijgehouden hoe vaak deze een advies geven dat in gaat tegen de daarvoor door de gemeente gekozen juridische weg?
- wat is het percentage zaken dat bij de bestuursrechter verloren wordt en in hoeverre is er wat dit betreft een vergelijking gemaakt met het landelijk gemiddelde vwb gemeenten van gelijke grootte als Hilversum?
- is er sprake van een vaststaande follow-up procedure ten aanzien van verloren rechtszaken, en welk gevolg dit dient te hebben voor de interne afhandeling van vergelijkbare zaken?
- in hoeverre wordt bij het afhandelen van bezwaar daadwerkelijk besloten binnen de wettelijk voorgeschreven termijnen van de Awb? Benchmark met andere gemeenten van gelijke grootte als Hilversum?

Er worden geen kwaliteitsindicatoren gebruikt om de juridische kwaliteit te kunnen monitoren en te verbeteren. Verbetering van juridische kwaliteit ligt besloten in de activiteiten genoemd in het antwoord op vraag 12.

In dit verband kan worden opgemerkt dat een vergelijking met andere gemeenten van vergelijkbare grootte niet het gewenste resultaat zal opleveren en onvoldoende beeld zal geven, omdat iedere gemeente zo zijn eigen problematiek kent en ook de samenstelling van de bevolking van een gemeente van invloed is op aard en aantal juridische procedures. Er is dus geen benchmark voorhanden. Er wordt ingezet op onderlinge samenwerking in (juridische) netwerken en intercollegiaal overleg om de juridische dienstverlening verder te verhogen.

U bent bij de eerste beantwoording van technische vragen bij de Jaarstukken ingegaan op de Commissie Bezwaarschriften. Hier de volgende additionele vragen over:

11. Hoe vaak wordt er een besluit op een bezwaar genomen dat ingaat tegen het advies van de bezwaarcommissie en hoe vaak worden die zaken uiteindelijk verloren in vergelijking met het totale percentage verloren zaken?

In de afgelopen twee jaar zijn er twee besluiten op bezwaar genomen die (gedeeltelijk) ingaan tegen het advies van de commissie bezwaarschriften. Het gaat om een besluit dat genomen is door de burgemeester en een besluit dat is genomen door het college van burgemeester en wethouders. Het besluit van de burgemeester is vervolgens ook bij de rechtbank behandeld. Het besluit bleef daar in stand. In onderstaande tabel worden deze twee gevallen toegelicht.

	Bezwaarschrift	Advies commissie	Besluit op bezwaar	Beroepszaak
1.	22-8-2019: Bezwaar tegen een besluit tot woningsluiting.	15-1-2020: Advies aan de burgemeester om het bezwaar gegrond te verklaren.	29-1-2020: De burgemeester besloot het advies niet over te nemen en het bezwaar ongegrond te verklaren (met aanvulling van de motivering).	17-11-2020: De rechtbank oordeelt dat het besluit in stand kan blijven.
2.	30-8-2020: Bezwaar tegen een besluit waarin een verzoek om handhaving wordt afgewezen.	7-12-2020: Advies aan het college om enkele bezwaarmakers niet-ontvankelijk te verklaren en het bezwaarschrift ongegrond te verklaren.	19-01-2021: Het college besloot het bezwaar ongegrond te verklaren, maar verklaart – in afwijking van het advies – alle bezwaarmakers ontvankelijk.	N.v.t. er is geen beroep ingekomen tegen dit besluit

12. Hoe kunt u een sluitend systeem van juridische control, inclusief de rapportage aan uw college en de raad garanderen als u niet in staat bent antwoord te geven op alle bovenstaande vragen?

Vanaf medio 2020 is de afdeling IA (team Juridische Zaken, Inkoop en Subsidies (JIS) vanuit de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering bezig met het uitwerken van een plan inzake juridische kwaliteitszorg waarbij de algehele juridische kwaliteit in de organisatie wordt verhoogd. Juridische kwaliteitszorg als onderdeel van de bedrijfsvoering behelst de invulling van de juridische advies- en controlfunctie binnen de organisatie en kenmerkt zich door een gestructureerde aanpak van de borging van (juridische) kwaliteit, weerbaarheid en continuïteit.

Team Juridische Zaken, Inkoop en Subsidies (JIS) is samen met de organisatie continu bezig hier invulling aan te geven. Dit doen we door o.a. in te zetten op de volgende thema's:

1. Kennis en kennisdeling waarbij we door o.a. kennissessies de organisatie ondersteunen naar juridische zelfstandigheid in de reguliere processen.
2. Organisatie juridische functie, waarbij we inzetten op een heldere positionering van de juridische functie.
3. Samenwerken met Concerncontrol aan een rechtmatige en doelmatige organisatie.
4. Procesoptimalisatie van werkprocessen met een juridische component, nieuwe taken en toekomstbestendigheid van de processen.
5. Inzetten op informele bezwaarafhandeling waarbij het uitgangspunt is het voorkomen van bezwaarschriften en het zoveel mogelijk voor in het proces oplossen van bezwaren. Dit in 2020 gestarte traject van verhoging juridische kwaliteit eindigt naar verwachting in 2022, maar behoudt daarna onze continue aandacht en inzet.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

W. Groot, ls.

P.I. Broertjes